

Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum

30 mei 2023

Agendapunt
12

Onderwerp Concept jaarrekening 2022, concept herziene begroting 2023, concept begroting 2024
Portefeuillehouder(s) De heer drs. H. van Helden MBA (wethouder)

Inhoudelijk voorstel

Op basis van de concept-jaarrekening 2022, de concept herziene begroting 2023 en de concept-begroting 2024 wordt gevraagd om in te stemmen met het voorstel.

1. De concept jaarrekening 2022, de concept herziene begroting 2023 en de concept begroting 2024 voor kennisgeving aan te nemen;
De raad spreekt waardering uit voor het mooie resultaat 2022.
2. Geen zienswijzen ten aanzien van de concept herziene begroting 2023 in te dienen.
3. Ten aanzien van de concept-begroting 2024 de volgende zienswijze in te brengen:

Toekomstscenario's Westrom

De besluitvorming over de doorontwikkeling van de Participatiewet in de Neio is inmiddels, met een negatief resultaat, afgerond. De ontstane situatie is door Westrom goed opgepakt. Inmiddels is een nieuwe discussie gestart over de toekomstscenario's voor de korte, middellange en lange termijn. Deze toekomstscenario's worden gebruikt voor de actualisatie van de strategische visie voor Westrom. De raad is zeer geïnteresseerd in de uitkomsten van deze discussie over de toekomstscenario's en welke gevolgen deze hebben voor Westrom.

Sluitende begroting met oplopende gemeentelijke bijdrage

Westrom legt een sluitende concept begroting 2024 (inclusief meerjaren doorkijk tot en met 2027) voor. De gemeentelijke bijdragen maken de begroting sluitend met in 2024 een onttrekking aan de opgebouwde reserves om het exploitatietekort op te vangen. Het verloop van de gemeentelijke bijdragen laat als gevolg van (economische) ontwikkelingen een oplopend effect zien. Dit is onwenselijk. De afname van de SW doelgroep raakt op alle vlakken de exploitatie van Westrom. De raad wenst inzicht te krijgen in de vraag hoe de krimp van de organisatie zich verhoudt tot de normaliter te verwachten neerwaartse effecten op de toekomstige exploitatiekosten c.q. de gemeentelijke bijdragen. In het verlengde hiervan wil de raad graag inzicht hoe de personeelskrimp is verwerkt in de strategische personeelsplanning en het effect hiervan op de toekomstige exploitatiekosten. Dit mede in relatie tot andere exploitatiekosten die beïnvloedbaar een positief financieel effect kunnen hebben. Denk daar bij onder andere aan de afschaling van kosten voor de huidige Westrom-infrastructuur.

Doorkijk gemeentelijke doelgroep

Om te komen tot een goede afweging over de toekomst van Westrom vindt de raad het belangrijk dat de gemeente inzicht krijgt in de gemeentelijke doelgroep van Leudal voor de middellange termijn. Hoe is de leeftijdsopbouw, in welke werksoorten wordt de doelgroep ingezet, hoe is het ontwikkelpotentieel in relatie tot de werksoort. De raad vraagt Westrom een geanonimiseerd overzicht te maken van de Leudalse SW-doelgroep binnen Westrom waarin onder andere de genoemde aspecten in worden opgenomen.

Krimpvoorziening

De uitstroom uit de WSW is hoger dan aanvankelijk begroot en de instroom vanuit de Participatiewet (nieuw beschut werk) is lager dan verwacht. De aantallen lopen terug. De negatieve besluitvorming over de doorontwikkeling Participatiewet versnellen het krimpscenario voor Westrom. Dit heeft organisatorische en financiële gevolgen voor Westrom. Duidelijke afspraken dienen te worden gemaakt over de afschaling van personeel en infrastructuur en de inzet van de krimpvoorziening hierbij. De gevolgen voor de SW doelgroep dienen goed in kaart te worden gebracht. De uitkomst van de discussie over de toekomst van Westrom dienen hierbij te worden meegenomen. De raad wil een plan van aanpak voor de krimp en de inzet van de krimpvoorziening ontvangen.

Tot slot merkt de raad op dat de pijlers in de begroting niet volledig kostendekkend zijn en dat de tekorten worden aangevuld vanuit de reserves. Dit laatste is niet wenselijk. Vanuit de afspraak kostendekkende pijlers dringen wij aan om dit principe overeind te houden. Dit door bijv. de tarieven van trajecten etc. aan te passen zodat kostendekkenheid wordt gegarandeerd en daartoe niet oneigenlijk de reserves worden ingezet.

Conform artikel 34b en 35 Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 28 en 29 van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom worden de voorlopige jaarrekening 2022, de concept herziene begroting 2023 en de concept begroting 2024 voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur dient de ontwerpbegroting bij het algemeen bestuur in, voorzien van de reacties van de deelnemende raden. De raad wordt in de gelegenheid gesteld om zienswijzen kenbaar te maken op de concept herziene begroting 2023 en op de concept begroting 2024.

Vervolgens stelt het algemeen bestuur de begroting vast en deelt de vaststelling zo spoedig mogelijk mee aan de deelnemende gemeenten (artikel 28 van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom).

Concept Jaarrekening 2022

Het dagelijks bestuur van Westrom heeft de jaarrekening 2022, voorzien van een goedkeurende controleverklaring, vastgesteld.

Overeenkomstig artikel 29 van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom is de door het dagelijks bestuur vastgestelde jaarrekening 2022 aan de gemeenteraad toegezonden ter kennisname alvorens deze vastgesteld wordt door het algemeen bestuur.

De jaarrekening 2022 sluit af met een positief resultaat

In 2020 is een positief resultaat behaald van € 261.773. In 2023 zal bestemming aan dit resultaat worden gegeven door het Algemeen Bestuur. Het voorstel is om deze aan de algemene bestemmingsreserve en het egalisatiefonds toe te voegen.

De toegevoegde waarde is 0,18 miljoen hoger dan begroot. De Rijksbijdrage Wsw is 0,12 miljoen hoger dan begroot. Er is € 0,35 meer aan loonkostensubsidie ontvangen. De personele kosten waren € 0,45 miljoen hoger, terwijl de overige kosten € 0,17 hoger waren, de incidentele kosten waren 0,12 lager. De begeleidingsvergoeding Beschut Werk was € 0,12 hoger.

Wederom een mooi resultaat voor Westrom, ondanks de moeilijke periode.

Voorgesteld wordt geen inhoudelijke reactie te geven op de jaarrekening.

Maar wel de waardering uit te spreken voor het mooie resultaat.

Concept herziene begroting 2023

Na het opstellen van de begroting 2023 vorig jaar is de situatie in de wereld fors gewijzigd door de oorlog in de Oekraïne en de stijging van de inflatie (en de energieprijzen). Westrom is geconfronteerd met forse (deels inmiddels bekende) prijsstijgingen. Een deel van de kostenstijgingen over 2023 zijn nog niet bekend (nog niet afgeronde CAO onderhandelingen).

Dit is verwerkt in de herziene begroting 2023.

De gevolgen van de hoge inflatie concentreert zich bij Westrom voornamelijk op 3 deelgebieden:

- De loonkosten van zowel het doelgroep-personeel (Wsw / PW en BuW) als het regulier personeel gaan fors harder stijgen dan eerder verwacht;
- Stijging van de energiekosten in verband met het aflopen van het vast contract (ongeveer € 220.000);
- Stijging van de overige bedrijfskosten vanwege aangekondigde forse prijsstijgingen.

Rekening houdend met de reeds vastgestelde gemeentelijke bijdrage sluit de primaire Begroting 2023 met een negatief exploitatieresultaat. Het (verwacht) negatief exploitatieresultaat is in de herziene begroting gefinancierd uit de opgebouwde reserves (jaarrekening 2022 € 3.306.448).

Dit betekent dat in de herziene begroting de gemeentelijke bijdrage 2023 gehandhaafd blijft op totaal € 1.050.000, voor Leudal € 228.821.

Voorgesteld wordt geen zienswijze in te dienen op de herziene begroting 2023.

Concept Begroting 2024

In de begroting zijn door Westrom drie doelstellingen opgenomen.

- Uitvoeren van de re-integratie in gezamenlijkheid
Westrom voert een aantal trajecten voor de gemeenten uit.
- Succesvol invullen van (beschutte) werkplekken
Meer mensen in de WSW moeten gebruik maken van de voorziening beschutte werkplekken omdat de doelgroep ouder wordt en minder mensen extern geplaatst kunnen worden. Hierdoor treedt een verschuiving op van buiten naar binnen.
De realisatie van het Nieuw Beschut Werk vanuit de Participatiewet blijft achter omdat weinig indicaties worden aangevraagd en afgegeven.
- Ontwikkelen van medewerkers middels (zo regulier mogelijk) werk.
Westrom blijft erop gericht om elke medewerker zo regulier mogelijk aan de slag te helpen, waarbij het streven is een zo hoog mogelijke loonwaarde.

Verbetermaatregelen

De verbetermaatregelen 2020-2024 op basis van het onderzoek van een externe deskundige zijn verwerkt in de begroting 2024.

In september 2019 heeft de extern deskundige zijn onderzoek afgeleverd. Hierover is het college en de raad destijds geïnformeerd. Dit onderzoek heeft laten zien dat Westrom op de goede weg is. Van belang is om goed geïnformeerd te blijven over de maatregelen die ingezet gaan worden, de uitwerking en de planning en monitoring hiervan.

Op verzoek van de raden van de deelnemende gemeenten zijn in 2022 de kosten verdeeld over de 4 pijlers: Sociale werkvoorziening, (nieuw) beschut werk (BuW), Participatiewet (PW) en re-integratie.

Op basis van de verbetermaatregelen is de kostprijs van de verschillende producten in de pijler aangepast:

- De integrale kostprijs, inclusief doorbelasting van de overhead, zijn toegerekend aan de vier pijlers. Voor het jaar 2024 is de tariefstelling voor de doelgroepen PW en BuW vastgesteld op € 6.000 (PW) en € 8.500 (BuW) per persoon. Hierdoor komen de pijlers nagenoeg op nul uit;
- De re-integratie activiteiten worden gefinancierd middels een lumpsum financiering;
- De gemeentelijke bijdrage heeft uitsluitend betrekking op de Wsw.

Grondslagen

Westrom heeft de begroting gebaseerd op een aantal grondslagen.

Enkele belangrijke zijn:

- De realisatie van circa 576 fte's arbeidsovereenkomsten Wsw van de deelnemende gemeenten en de realisatie van circa 23 fte's Begeleid Werken;
- Uitbesteding re-integratieactiviteiten door gemeenten op tenminste het bestedingsniveau van 2022 en het beschut werk door gemeenten binnen de kaders van de Participatiewet;
- Ten behoeve van prognose prijspeil 2024, hanteren van een indexering 2,93% voor prijspeil 2023 en 3,0% voor prijspeil 2024 op de loonkosten Wsw ten opzichte van 2022, waarbij het personeelsverloop gerelateerd wordt aan pensioen en 2% extra uitstroom;
- De te ontvangen Rijksbijdrage Wsw wordt begroot op basis van de Septembercirculaire 2022 eveneens geïndexeerd met resp. 2,93 % en 3,0%;
- Een gemeentelijke bijdrage van € 0,9 miljoen ter gedeeltelijke dekking van het exploitatietekort;
- Een gemeentelijke bijdrage van € 530.000 voor de infrastructuur;
- Een onttrekking aan de bestemmingsreserves voor ca. € 1,3 miljoen ter dekking van het gebudgetteerd exploitatietekort;
- Een indexering van de reguliere loonkosten o.b.v. het principeakkoord in 2023 (= € 240 vast + 2%) en 5% (effectief 3,75%) in 2024 en jaarlijks 2% (2025 tot en met 2027).

De hoge inflatie in 2022 en 2023 drukt zwaar op de begroting 2024. De uitstroom uit de WSW is jaarlijks groter dan begroot. De populatie wordt ouder en zwakker. De toegevoegde waarde komt steeds meer onder druk te staan. Het operationeel resultaat daalt vanaf 2023.

De begroting voor 2024 sluit met een tekort van € 1.269.000. Voorgesteld wordt om dit tekort te dekken uit de openstaande reserves. Voorwaarde hiervoor is dat het exploitatieoverschot van 2022 aan de reserves wordt toegevoegd (vooruitlopend op de besluitvorming in het algemeen bestuur van juni 2023). De reserve daalt verder naar € 1.865.448 (ultimo 2024).

Gemeentelijke bijdrage

In de begroting 2024 wijzigt de gemeentelijke bijdrage niet, door de inzet van de reserves, en stijgt deze vanaf 2025.

De ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage voor Westrom, afgezet tegen de bedragen die in de begroting van de gemeente zijn opgenomen, ziet als volgt uit:

	Begroting Westrom	In begroting gemeente
- 2024	€ 228.821	€ 229.149
- 2025	€ 423.001	€ 236.979
- 2026	€ 435.683	€ 240.152
- 2027	€ 484.229	€ 240.152

Doorontwikkeling Participatiewet / Re-integratie

De besluitvorming over de doorontwikkeling van de Participatiewet in de Neio is inmiddels afgerond. Het project heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. De gemeenten Maasgouw, Roerdalen en Roermond hebben de vorming van een nieuwe entiteit voor de re-integratie stopgezet.

Westrom zou, na de besluitvorming hierover, een nieuwe strategie op stellen. Westrom heeft recent besloten, gezien de ontstane situatie, dit jaar een nieuw onderzoek uit te voeren naar de toekomstscenario's voor Westrom om te komen tot een actualisatie van de strategienota.

Dit proces wordt in 2023 afgerond. In de aanbiedingsbrief van de begroting geeft Westrom aan dat ze de raden gaan informeren over de uitkomst van deze actualisatie.

Krimpvoorziening

Vanaf 2021 is – conform advies onderzoek van de extern deskundige – een krimpvoorziening opgenomen in de begroting. De opbouw van de krimpvoorziening is gebaseerd op een bedrag van € 10.000,- per SW-er die zal uitstromen. De opbouw van de voorziening was voorzien gedurende 5 jaren. Met ingang van de begroting 2023 is de opbouw van krimpvoorziening echter voorlopig niet meer opgenomen. Door een extra dotatie in 2021 (de resultaatsbestemming over 2020) is de totale krimpvoorziening € 2.209.432 (ultimo 2022). In 2022 is voor het laatst gedoteerd aan de krimpvoorziening.

De voorziening is bedoeld om voor een periode van vijf jaar eventuele kosten voortkomend uit aanpassing van de personeelsbezetting en/of aanpassing van de huisvesting te financieren.

De uitstroom uit de WSW is hoger dan aanvankelijk begroot en de instroom vanuit de Participatiewet (nieuw beschut werk) is lager dan verwacht. De aantallen lopen terug.

De negatieve besluitvorming over de doorontwikkeling Participatiewet versnellen het krimpscenario voor Westrom. Dit heeft organisatorische en financiële gevolgen voor Westrom. Een verdere uitwerking van en afspraken over de inzet van de krimpvoorziening moeten nog worden gemaakt.

In de toekomstscenario's en vervolgens de strategische visie dient de afschaling van personeel en infrastructuur en de inzet van de krimpvoorziening hierbij tot uiting te komen. De gevolgen voor de WSW doelgroep dienen hierbij goed in kaart te worden gebracht. Om goede keuzes te kunnen maken is een goed inzicht in de SW doelgroep voor de gemeente Leudal van belang. Hoe is de leeftijdsopbouw, in welke werksoorten wordt de doelgroep ingezet, hoe is het ontwikkelpotentieel in relatie tot de werksoort. Dit zijn enkele onderwerpen die hierbij aan de orde kunnen komen.

De meerjarenbegroting van Westrom wordt sluitend gemaakt met een toenemende gemeentelijke bijdrage. Dit is onwenselijk.

De pijlers in de begroting zijn niet volledig kostendekkend. De tekorten worden aangevuld vanuit de reserves. Dit laatste is niet wenselijk. De afspraak is dat pijlers kostendekkende zijn. Bijvoorbeeld door de tarieven van trajecten etc. aan te passen.

Financiële paragraaf

	2023	2024	2025	2026
Kostenplaats	66040101 begeleid werken			
Kostensoort	4433120 gemeentelijke bijdrage Westrom			
Begroting	244.087	229.149	236.979	240.152
Realisatie				
Verplichtingen				
Restant	244.087	229.149	236.979	240.152
Kosten dit advies	244.087	228.821	423.001	435.683
Restant	0	328	-186.022	-195.531

Toelichting:

Van Westrom zijn de jaarstukken 2022, de herziene begroting 2023 en de begroting 2024 ontvangen.

- Rekeningresultaat 2022: het voorstel zal zijn om het voordelig saldo toe te voegen aan de reserves.
- De herziene begroting 2023 leidt tot een nadeliger resultaat van Westrom met name als gevolg van loon- en prijsindexeringen. Voorgesteld wordt om dit op te vangen door de inzet van de opgebouwde reserves.
- De begroting 2024 en meerjarenraming leidt voor Westrom tot een nadeliger saldo. Voor 2024 wordt dit opgevangen met de opgebouwde reserves en leidt dit niet tot een hogere gemeentelijke bijdrage. Door de jaarlijkse actualisatie van de verdeelsleutel is er een klein positief resultaat voor Leudal. Voor de meerjarenraming leidt de nieuwe begroting tot een hogere bijdrage vanuit de gemeenten. De bijdrage 2027 (€ 284.229) stijgt richting de bijdrage zoals deze over 2019 was (€ 490.393). De voorgaande jaren is meermaals de gemeentelijke bijdrage verlaagd/afgeraamd.

Zoals bij de argumenten is aangegeven is het van belang om de ontwikkeling van de doelgroep, de toekomstscenario's voor Westrom en de gevolgen van krimp te blijven monitoren. Tevens is het noodzakelijk om duidelijke afspraken te maken over de afschaling van personeel en infrastructuur. Dit om (financiële) verrassingen in de toekomst te voorkomen.

De bijstelling van de meerjarenraming wordt voor een deel veroorzaakt door loon-/prijsstijgingen. Uit de begroting van Westrom is niet 1-op-1 te herleiden wat dit aandeel is. Daarom wordt voorgesteld om de bijstelling volledig te dekken uit het begrotingssaldo. Na besluitvorming in het Algemeen Bestuur wordt de gemeentelijke bijdrage 2024-2027 verwerkt in de begroting van de gemeente Leudal.

Inkoopparagraaf

n.v.t.

Personele paragraaf

n.v.t.

Communicatieparagraaf

n.v.t.

Datum 30 mei 2023
Betreft Concept jaarrekening 2022, concept
herziene begroting 2023, concept
begroting 2024
Pagina 7 van 7

Bijlage(n)

1. Raadbesluit
2. Aanbiedingsbrief concept jaarstukken 2022
3. Concept Jaarstukken 2022
4. Aanbiedingsbrief concept herziene begroting 2023
5. Concept Herziene Begroting 2023
6. Aanbiedingsbrief concept Begroting 2024
7. Concept Begroting 2024

Heythuysen, 25 april 2023

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts

D.H. Schmalschläger